

Raadsvoorstel

raadsnummer 2023	76
collegevergadering d.d.	03-2023
raadsvergadering d.d.	29-11-2023
programma	Circulaire en duurzame hoofdstad
portefeuillehouder	M. Pollux

ons kenmerk 71987
team RGWBET
steller S. Belgers
telefoonnummer +31615605000
e-mail s.belgers@venlo.nl
datum 06-09-2023
bijlage(n) 0
datum verzonden

Onderwerp

Onderzoek gemeentelijk energiebedrijf

Advies

1. Instemmen met een vijftal kernwaarden voor de Venlose energietransitie:
 - a) Bereikbaar en betaalbaar (rechtvaardig)
 - b) Duurzaam en CO2-neutraal
 - c) Betrouwbaar en toekomstbestendig
 - d) Efficiënt en lokaal passend
 - e) Maatschappelijk en financieel rendabel
2. Het college verzoeken om een onderzoek uit te voeren, resulterend in een aantal concrete scenario's voor publieke sturing op de kernwaarden voor de Venlose energietransitie, waaronder een publiek energiebedrijf.
3. Het onderzoek uit te voeren aan de hand van het volgende onderzoekskader:
 - a) Wetgeving en lokale ambities
 - b) Organisatie, governance en samenwerking
 - c) Financieringsmogelijkheden
 - d) Kansen en risico's organisatie
4. In het uit te voeren onderzoek in eerste instantie de nadruk te leggen op de warmtetransitie.
5. De gemeenteraad een actieve rol geven in de verdere uitwerking van het onderzoek middels het inrichten van een raadswerkgroep binnen de commissie omgeving.

Aanleiding

Op 28 juni jl. nam uw raad een motie aan waarmee u het college verzocht om:

- Te starten met een verkenning die moet leiden tot een keuzemoment voor de raad (raadsvoorstel), naar een onderzoek over het oprichten van een gemeentelijk energie- of warmtebedrijf en dit raadsvoorstel uiterlijk in Q4 2023 in de raad te agenderen.

Raadsvoorstel

Aan uw motie ligt ten grondslag dat u als raad stelt dat de energietransitie ook inclusief en sociaal rechtvaardig dient te zijn. Nog concreter wenst u meer grip uit te oefenen op de lokale energievoorziening en de mate waarin de samenleving daarvan kan profiteren.

Beoogd effect

Met dit voorstel geven we invulling aan uw motie en delen we een onderzoeksvoorstel op hoofdlijnen. Het onderzoek moet inzicht bieden in de sturingsmogelijkheden op de kernwaarden voor de Venlose energietransitie, met een gemeentelijk energiebedrijf als mogelijk scenario.

Argumenten

1. Met dit voorstel bepaalt u de inhoudelijke en financiële kaders om te starten met een onderzoek naar publieke sturing op de Venlose kenwaarden voor de energietransitie.

Kernwaarden Venlose energietransitie

Op basis van eerdere raadsdebatten, moties en genomen besluiten door uw raad destilleren wij een aantal gedeelde kaders in relatie tot de Venlose energietransitie. Middels dit raadsvoorstel wensen wij deze gedeelde waarden te verankeren als kaderstellende waarden voor dit uit te voeren onderzoek én voor toekomstig beleid. Wij zijn ervan overtuigd dat dit helpt om meer richting te geven aan het onderzoek. U kunt deze kernwaarden beschouwen als relevante maatschappelijke belangen die we voortdurend afwegen bij de keuzes die we lokaal maken:

- a) **Bereikbaar en betaalbaar (rechtvaardig)**: lokale oplossingen en maatregelen moeten ertoe bijdragen dat iedereen kan meedoen (participeren), het kan betalen (betaalbare energietransitie) en kan meeprofiteren (terugvloeien van inkomsten naar lokale gemeenschap);
- b) **Duurzaam en CO₂- neutraal**: lokale oplossingen en maatregelen moeten bijdragen aan onze doelstellingen uit het Klimaatakkoord voor het reduceren van CO₂-uitstoot;
- c) **Betrouwbaar en toekomstbestendig**: lokale oplossingen en maatregelen moeten passen binnen de uitgangspunten en doelstellingen van leveringszekerheid van energie (robuuste infrastructuur, brede energiemix en oplossingen voor flexibiliteit en back-up).
- d) **Efficiënt en lokaal passend**: lokale oplossingen en maatregelen moeten passen binnen de lokale context en omgevingsfactoren, zoals de beschikbaarheid van warmtebronnen, de ruimte voor grootschalige energieoplossingen, de kenmerken van de woningvoorraad, (groei)ambities van de stad en de aanwezigheid van publieke en private partners.
- e) **Maatschappelijk en financieel rendabel**: lokale oplossingen en maatregelen moeten in balans en verhouding zijn met de impact op de gemeentelijke organisatie en de mogelijkheden om andere gemeentelijke doelstellingen te realiseren.

Raadsvoorstel

Onderzoekskader

We kiezen voor een onderzoek waarbij we in beginsel uitgaan van een breed pallet aan sturingsmogelijkheden, gericht op het behalen van onze doelstellingen in de warmtetransitie. In het onderzoek houden we in ieder geval rekening met de volgende thema's en vraagstukken:

- a) **Wetgeving en lokale ambities.** Onder andere in relatie tot de Wet Collectieve warmtevoorziening (Wcw) en publiek eigendom in warmtenetten.
 - b) **Organisatie, governance en samenwerking.** Onder andere in relatie tot de rol van medeoverheden zoals de Provincie Limburg en lokale (inwoners)initiatieven.
 - c) **Financieringsmogelijkheden.** Mogelijkheden om scenario's te financieren vanuit de verschillende sporen (stadsbrede aanpak en collectieve wijkaanpak).
 - d) **Kansen en risico's organisatie.** De impact van verschillende sturingsvormen en lokale ambities op de gemeentelijke organisatie en toekomstbestendigheid daarvan.
2. *Met dit voorstel brengen we focus aan in het onderzoek, door in beginsel met name aandacht te besteden aan de warmtetransitie en het warmtebedrijf.*

Naast het dossier Warmte (energiebesparing en van het aardgas af) is ook energieopwek (elektriciteit) een belangrijk dossier binnen de programmalijn Energietransitie. Desalniettemin stellen we voor om het onderzoek te starten met een nadruk op de warmtetransitie:

- Het dossier energietransitie is complex. In deze fase helpt het om focus aan te brengen;
- De warmtetransitie kent enkele recente en concrete ontwikkelingen (zoals het warmtenet Hagerhof en omgeving en het Nationaal Isolatieprogramma) die kunnen helpen om het uit te voeren onderzoek te concretiseren en een praktijkgericht karakter te geven;
- De ervaring van overheden elders leert dat om te kunnen sturen op (grootschalige) energieopwek, er sprake dient te zijn van nieuwe grootschalige energieprojecten in de gemeente. Vooralsnog lijkt dat niet aan de orde;
- Maatregelen gerelateerd aan de warmtetransitie (energiebesparing en van het aardgas af) hebben potentieel de grootste voordelen voor inwoners (energie- en kostenbesparing);
- Waar de warmtetransitie grotendeels een lokaal dossier is, kent het thema energieopwek ook een relatief grote regionale component (binnen de Regionale Energiestrategie);
- De provincie Limburg heeft in haar coalitieakkoord ambities gesteld voor de oprichting van een provinciale energiemaatschappij met mogelijk aandacht voor het dossier warmte.

Het thema grootschalig energieopwek blijft daarentegen een relevant thema vanuit de lopende gebiedsverkenningen in het Meelderbroek en 't Hanik. Bovendien zijn we voornemens om in Q2 2024 te starten met de herziening van ons beleidskader Nieuwe energie. Onze rol als gemeente in relatie tot opwekprojecten en lokaal eigendom krijgt daarin nadrukkelijk de aandacht.

Raadsvoorstel

3. *Met dit voorstel sluiten we aan bij de lokale context van de warmtetransitie, passend bij de situatie in de gemeente Venlo.*

De warmtetransitie in Venlo

De door u vastgestelde Transitievisie Gebouwde omgeving (2.0) toont dat voor een groot deel van de buurten in de gemeente Venlo een individuele warmteoplossing wordt voorzien. Dit betekent dat er in die buurten geen collectieve voorziening zoals een warmtenet wordt gerealiseerd. Dat komt met name door de beperkte beschikbaarheid van warmtebronnen en de relatief lage dichtheid van bebouwing, waardoor een warmtenet maatschappelijk-financieel niet aantrekkelijk is. Ter illustratie: bij slechts 15% van de totale woningvoorraad in Venlo wordt op dit moment een warmtenet voorzien. Bij circa 47% van de woningen ligt een individuele oplossing voor de hand. Bij 38% van de woningen is dit nog met onvoldoende zekerheid te zeggen, maar ook daar lijkt een warmtenet vooralsnog geen realistisch alternatief.

De mogelijkheden om als gemeente te sturen op publieke waarden verschillen per warmteoplossing. In de huidige situatie zien we grofweg een tweetal sporen waarlangs we invloed uitoefenen op het behalen van onze doelstellingen in de warmtetransitie:

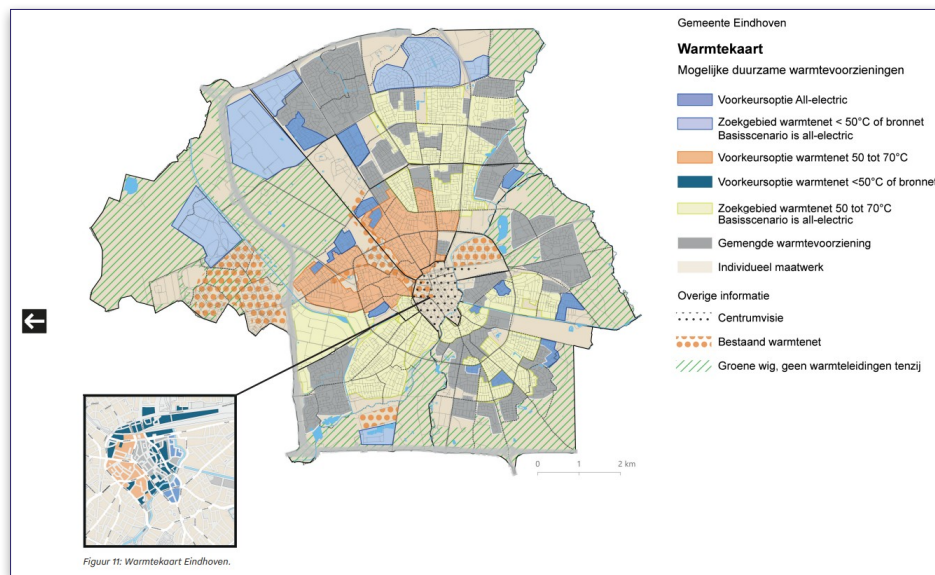
1. De stadsbrede (individuele) aanpak (warmtepompen en besparing). Vanuit dit spoor faciliteren we alle woningeigenaren met het nemen van maatregelen om hun woning te verduurzamen. Denk daarbij onder andere aan verduurzamingsadvies, inkoopacties, gratis isolatie, subsidies voor een warmtepomp en het zonnepanelenproject.
2. De collectieve wijkaanpak (warmtenetten). Vanuit dit spoor werken we gebiedsgericht aan de realisatie van warmtenetten in nieuwe en bestaande wijken waar een warmtenet voor de hand ligt. We zoeken naar een haalbare businesscase en bepalen onze rol.

Kanttekeningen

1. *De lokale warmtetransitie vraagt om maatwerk op gemeente- en buurniveau.*

In uw motie refereert u aan het raadsvoorstel van de gemeente Eindhoven, waar op dit moment een onderzoek plaatsvindt naar een publiek warmtebedrijf. In tegenstelling tot Venlo kent Eindhoven (onder andere door de woningdichtheid en beschikbare warmtebronnen) een grote potentie aan warmtenetten (Transitievisie Warmte gemeente Eindhoven, 2021). Een van de redenen van de gemeente Eindhoven om te starten met een onderzoek naar een publiek energiebedrijf is de mogelijkheid tot portfoliomanagement. Met regie over meerdere warmtenetten ontstaat een balans tussen rendabele en minder rendabele projecten, waarmee een socialiserend effect kan ontstaan op gemeenteniveau (vergelijkbare warmtetarieven).

Raadsvoorstel

Transitievisie Warmte gemeente Eindhoven (2021).

Middels dit onderzoek brengen we in beeld welk scenario het meest passend is bij de context van onze eigen Transitievisie en lokale situatie in Venlo.

Financiën

Voor de uitvoering van het onderzoek is een budget benodigd van €50.000. Dit bedrag kan worden gedekt uit de reguliere programmamiddelen. De financiële gevolgen voor de verschillende scenario's worden in hoofdlijnen in beeld gebracht middels het uit te voeren onderzoek.

Communicatie

Communicatie is in deze fase nog niet van toepassing.

Vervolgprocedure raad

We stellen voor om samen met uw commissie omgeving een raads werkgroep in te richten om de actieve betrokkenheid van uw gemeenteraad bij de uitwerking van het onderzoek te borgen.

Burgemeester en wethouders van Venlo
de secretaris

de burgemeester

Twan Beurskens

Antoin Scholten

Raadsbesluit

onderwerp Onderzoek gemeentelijk energiebedrijf
Raadsnummer 2023 76
raadsvergadering d.d. 29-11-2023

ons kenmerk 71987
steller S. Belgers
telefoonnummer +31615605000
e-mail s.belgers@venlo.nl
datum 06-09-2023

De raad van de gemeente Venlo;

gelezen het voorstel van het college van 29-11-2023, registratienummer 71987;
gelet op artikel 1;

besluit:

Advies

1. Instemmen met een vijftal kernwaarden voor de Venlose energietransitie:
 - f) Bereikbaar en betaalbaar (rechtvaardig)
 - g) Duurzaam en CO2-neutraal
 - h) Betrouwbaar en toekomstbestendig
 - i) Efficiënt en lokaal passend
 - j) Maatschappelijk en financieel rendabel
2. Het college verzoeken om een onderzoek uit te voeren, resulterend in een aantal concrete scenario's voor publieke sturing op de kernwaarden voor de Venlose energietransitie, waaronder een publiek energiebedrijf.
3. Het onderzoek uit te voeren aan de hand van het volgende onderzoekskader:
 - e) Wetgeving en lokale ambities
 - f) Organisatie, governance en samenwerking
 - g) Financieringsmogelijkheden
 - h) Kansen en risico's organisatie
4. In het uit te voeren onderzoek in eerste instantie de nadruk te leggen op de warmtetransitie.
5. De gemeenteraad een actieve rol geven in de verdere uitwerking van het onderzoek middels het inrichten van een raadswerkgroep binnen de commissie omgeving.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 29 november 2023

De griffier

De voorzitter

Geert van Soest

Antoin Scholten